

Вести, Интервју, стр. 7, недеља, 12. новембар 2006

Прашки архиепископ Криштоф, митрополит Чешких земаља и Словачке: Свет не сме да забада главу у песак и дозволи да они, који на Косову и Метохији убијају и протерују, добију независну државу

Не смем ни замислити шта би се све могло догодити и догађати хришћанским верницима, свештеницима и свим Србима на Косову и Метохији ако се међународни фактори, недовољно промишљено, игноришући међународно право, определе за самосталност јужне српске покрајине, дела свете српске земље у којем се, као ретко где у свету, преплиће човеково национално и верско биће, међусобно се помажући у борби за самоодржање – каже у ексклузивном разговору за "Вести" владика Криштоф, архиепископ прашки, митрополит Чешких земаља и Словачке, и истиче да се не сме дозволити да они, који убијају и протерују Србе и Хришћане, добију самосталну државу.

Са приметном напетости владика ослушкује казивања и догађања у финалису расправа о коначном решењу статуса Косова и Метохије.

- Кажите ми да ли има иједна хришћанска земља у свету у којој војници међународних снага морају да "спровode" вернике и свештенике у цркве на богослужбу где, само захваљујући оклопницима, успевају да задовоље своје духовне потребе и своје људско право које је записано у свим уставним документима Европе и света у којима је загарантована слобода вере и вероисповести. На Косову и Метохији ту "слободу" обезбеђују војници мировних снага, хвала им на томе, али они би отишли готово у исто време када се и ако се призна од стране косовских Албанаца тражена независност. Зар ће свет на све то што би, у таквом случају, Хришћане на Косову и Метохији реално могло да снађе могао мирно да гледа, забадајући главу у песак – пита се архиепископ Криштоф.

Србија дечачка љубав

О српском народу и цркви говорите с нескривеном љубављу.

- Та љубав траје од раног детињства. Мој отац је био познати чешки етнограф и фолклориста, доктор филозофије, који је велики део свог научног стваралаштва посветио Србији, Србима и њиховим обичајима. Као основца водио ме је на истраживачка путовања по Србији. И данас памтим лепоте Београда, града са много река, који ми је својом белином и срдачним људима ушао у дечачко срце, као и цела

Србија, коју сам са оцем прокрстарио. Ту моју приврженост Србији још више је оснажио Бранко Цисар, београдски професор, пореклом Чех, својим казивањима о Србији и њеном народу. Србе сам заволео и дружећи се са српским студентима током теолошких студија на знаним православним, теолошким универзитетима.

Посећивали сте Косово у најтежим тренуцима, у време бомбашког разарања, у време терористичких акција такозване ОВК Косова, да би охрабрили браћу по вери.

- Новинарима сам по повратку у Праг преносио своје суморне утиске и апеле за солидарност са угроженим Србима. Овде смо широкој јавности презентирали и изложбу "Разапето Косово" која је обишла свет. Преносио сам своје дивљење храбром србском, православном свештенству, на челу са архиепископом Артемијем, без чије би се заштите и охрабрења, од тада до сада, вероватно готово цело србско, незаштићено становништво иселило и оставило простор градитељима етнички чистог Косова. То су истински мученици.

Сви Срби, православни Хришћани и они који то нису, на Косову и Метохији су мученици.

Чујем да су око србских манастира наша сабраћа почела да зидају високе зидове да би их одбранила од насилника и насиља. То су, по мени, барикаде Хришћанства на којима србско православље не сме остати само и усамљено, иначе их никакви зидови, ма колико били високи, не би могли одбранити.

У Прагу ће 7. и 8. децембра на Вашу иницијативу бити одржан скуп "Православно јединство" са кога ће бити упућен апел подршке косовко-метохијским Хришћанима у њиховој борби за основна људска и национална права и слободу вере.

- На скуп сам позвао и представнике других хришћанских цркава, па сам сигуран да ће подршка за коју се залажемо ми као православци доћи и са њихове стране, јер у том делу Европе није угрожено само српско православље, већ Хришћанство уопште. Хришћански свет, а не само православни, зато треба да помогне православним Хришћанима у Србији, посебно на Косову и Метохији.

Горазд као узор

Ко је оснивач чешког православља?

- Мој верски и морални узор је један од мојих предходника, који је оснивач цркве чешког православља. То је архиепископ Горазд, новомученик којег је Гестапо након дугог мучења осудио на смрт и заједно са његовим најближим сарадницима, прашким православним свештеницима, 1942. године ликвидирао. До ове ликвидације је дошло након што су се под кровом прашког катедралног православног храма Ћирила и Методија пред прогоном нацистичке тајне полиције склонили атентатори на трећег човека Рајха Хајдриха, Хитлеровог протектора у земљи коју је на свом освајачком путу

Хитлер прву окупирао.

Како оцењујете односе између Православне цркве чешких земаља и Словачке и Српске православне цркве?

- Наши односи, како историјски тако и савремени, су веома добри. Помињемо ли корене из којих су ти односи изникли, не можемо се не сетити периода из доба Хабзбуршке монархије у којем обе цркве имају заједничку историју. На целој територији "црно-жуте" монархије једина православна црква, која је у то доба била одобрена, била је Српска православна црква. По распаду монархије и ницања самосталне Чехословачке федералне државе, тадашњи наши православци и свештеници обратили су се Београду, Српској православној цркви с молбом за признавање самосталности и посвећивање, односно рукоположење нашег епископа. Збор епископа 1921. године посветио је каснијег новомученика Горазда за црквеног челника, којег је канонизовала Српска православна црква пре него наша. Добре односе ових цркава потврђује и присуство великодостојника српског порекла у Чешкој и Словачкој православној цркви као што је владика Симеун архиепископ оломоуцко-брњенски и два православна свештеника око којих се окупљају србски православни верници тог дела ове земље.

Колико таквим односима доприносе србско-православни верници који живе у дијаспори, на простору Чешке и Словачке Републике?

- Србски православци су веома скромни људи. Ретко се овде ангажују у политици. Однос према традицији православних верника мало је нарушен бившим режимима у обе земље. Србски верници не иду масовно на богослужбе, али су дубоко верујући свет, у то сам се, у низу прилика и контаката са вашим људима који овде живе, могао лично уверити.

Како гледате на тежње дела црногорског народа и пре, а посебно након осамостаљења Црне Горе, да формирају властиту аутокефалну цркву.

- Државна самосталност је израз опредељења црногорског народа. Црква, међутим, мора остати јединствена!

Да ли се такво Ваше мишљење односи и на тежње македонских црквених великодостојника да се отцепе од Српске православне цркве?

- Наравно, и о томе мислим исто! Трагични грађански рат на Балкану није био верски, али се у њему нису сукобљавали Македонци са Србима, Срби са Македонцима, ови са Црногорцима, дакле народи који исповедају исту православну веру. И то нешто значи и нешто објашњава.

Црква не мора и не треба да следи национална осамостаљења и државна отцепљења, а добар пример за то су Чешка и Словачка.

- Да, да, то свакако напишите. Наведите, баш због тога, целу моју црквену титулу - владика Криштоф, архиепископ прашки, митрополит чешких земаља и Словачке!

(У време разговора за "Вести" владика је позвао председник Словачке Републике Иван Гашпаровић, да би се договорили о црквено-световним активностима пред највеће празнике).

Којем календару се приклањате, с обзиром да сте челник цркве која вуче корене из Српске православне цркве, у којој се поштује јулијански календар, московски сте ђак чија црква такође мери време по старом календару, а студирали сте теологију у Грчкој, која је прихватила грегоријански?

- Одлучно и без дилеме сам за јулијански календар. Ово због тога што тај календар изражава идентитет православља. На њему су засноване православне мисије. Грегоријански календар је светски, световни, обични и државнички. Такав календар поштује и даље ће поштовати православна црква ове две средњоевропске земље.

Како објашњавате све видљивије снажење чешко-словачке православне цркве која је кап у мору у којем доминира католичко, односно западно хришћанство?

- Та кап, како сте православље у Чешкој републици и Словачкој назвали, непрекидно доказује своју снагу и праведност. Иначе би се у том мору већ одавно утопила!

Лична карта

Архиепископ Криштоф рођен је пре 53 године у Прагу. Своје теолошко образовање почео је у Прагу.

Након краћег службовања у катедралном храму у Прагу 1982. године га је вођство православне цркве послало на вишегодишње студије у Грчку, где је завршио Филозофски факултет Атинског универзитета, а на истом универзитету теолошког факултета је докторирао и постао први Чех на овој угледној грчкој високошколској институцији промовисан за доктора наука. Четворогодишњи живот у манастиру Зоодоћопиги код Атине му је отворио пут у свет православног монаштва. Године 1985. је преведен у монашки ред, узимајући монашко име Христифора (Криштофа) Римана из шестог века. Игуман је од 1986. године, а

архимандрит је постао годину дана касније. На садашњи, челни положај у православној цркви две земље архиепископ Криштоф изабран је у марту, а инаугурисан у јуну ове године.

разговарао: Љубиша Јакшић